

PRIRUČNIK ZA

KOMPOSTIRANJE U VLASTITOM VRTU

KOMPOSTIRANJE U VLASTITOM VRTU

Sadržaj

1. Uvod
2. Što je kompostiranje
3. Zašto kompostirati (prednosti zbrinjavanja otpada kompostiranjem)
4. Što sve možemo kompostirati (materijal za kompostiranje)
5. Što ne smijemo dodavati u kompost
6. Kako odabrati mjesto za kompostište
7. Upute i savjeti za kompostiranje
8. Najčešći problemi koji se javljaju pri kompostiranju i kako ih riješiti
9. Za one koji žele znati više

1. UVOD

Tradicionalno odlaganje i spaljivanje otpada u današnje se vrijeme sve više izbjegava i zamjenjuje postupcima koji nisu štetni za okoliš. Kompostiranje je jedan od takvih postupaka, a kompostirati može svatko od nas, slijedeći ove jednostavne upute.

2. ŠTO JE KOMPOSTIRANJE?

Kompostiranje je biološka razgradnja biootpada uz prisustvo zraka, a pomoću čitavog niza živih organizama, pri čemu nastaju ugljikov dioksid, voda, toplina i kompost-humus. Kompostiranje predstavlja najstariji i najprirodniji način recikliranja otpada. To je prirodan proces razgradnje organskih tvari poznat i primjenjivan još u antičko doba.

3. ZAŠTO KOMPOSTIRATI?

Jeste li znali da čak 30% kućnog otpada čini organski otpad? Kompostiranjem se količina otpada koja završava na odlagalištu može smanjiti čak za 1/3! Time se štedi prostor na odlagalištu i sprečava otvaranje novih odlagališta. Odvajanjem i kompostiranjem biootpada smanjujemo mogućnost onečišćenja podzemlja procjednim vodama s odlagališta, smanjujemo stvaranje stakleničkog plina metana koji doprinosi klimatskim promjenama. Izbjegavamo upotrebu umjetnih gnojiva koja smanjuju kvalitetu vode i tla te ugrožavaju zdravlje ljudi, biljaka i životinja.

Kompostiranjem dobivamo kvalitetno organsko gnojivo koje je potpuno besplatno!

Kompost poboljšava strukturu tla i sprečava isušivanje.

4. ŠTO SVE MOŽEMO KOMPOSTIRATI?

Kompostirati se može gotovo sav biljni otpad iz kuhinje, vrta, voćnjaka i travnjaka.

Kvalitetan kompost ćemo dobiti ako dobro izmiješamo podjednaku količinu biootpada bogatog dušikom i biootpada bogatog ugljikom.

Biootpad bogat dušikom (treba činiti 50% kompostne hrpe)

- ostaci i kore voća i povrća
- talog kave i čaja
- pokošena trava
- korov i ostaci biljaka iz vrta
- uvenulo cvijeće

Biootpad bogat ugljikom (treba činiti 50% kompostne hrpe)

- lišće
- usitnjeno suho granje
- slama i sijeno
- ostaci od orezivanja voćaka i vinove loze
- piljevina i hoblovina
- iglice četinara

Također u kompost možemo umiješati i:

- papirnate kutije za jaja
- ljuske od jaja
- kamenu prašinu

5. ŠTO NE SMIJEMO DODAVATI U KOMPOST:

novinski papir i časopise u boji
plastiku, metal, staklo
lijekove
vrećice za prašinu iz usisavača
pelene
pepeo i ostatke ugljena
biootpad koji je bio u dodiru s
naftom, benzinom, bojama i
pesticidima

izmet pasa i mačaka
osjemenjeni korov
bolesne biljke
lišće oraha
jako onečišćeno drvo bojama i
lakovima
meso i kosti
mliječne proizvode

Ostaci crnogorice sadrže smolu i tog se razloga sporo kompostiraju pa ih treba koristiti u što manjoj količini.

Kora nekih agruma posebice limuna, usporava kompostiranje pa ju također treba koristiti u što manjoj količini.

6. KAKO ODABRATI MJESTO ZA KOMPOSTIŠTE

Preporučljivo je da mjesto za kompostište bude na sjenovitom mjestu, najbolje u hladovini nekog stabla ili većeg grma.

Kompostna hrpa mora biti u izravnom dodiru s tlom kako bi mikroorganizmi iz tla imali nesmetan pristup kompostištu. Iz tog razloga kompostište ne treba smještati na betonsku, kamenu ili neku drugu nepropusnu podlogu.

7. NEKOLIKO PRAKTIČNIH SAVJETA PRIJE NEGO POČNEMO KOMPOSTIRATI

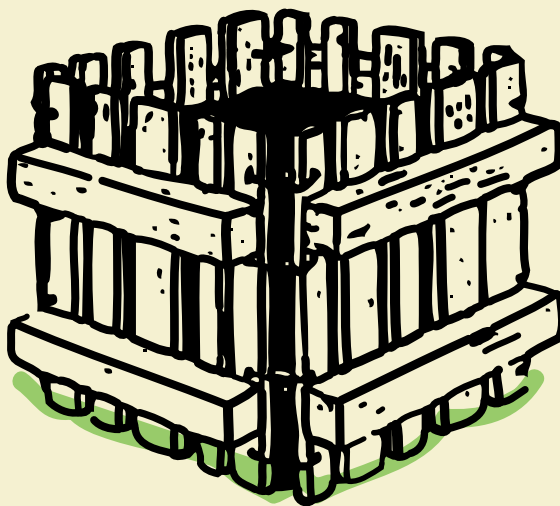
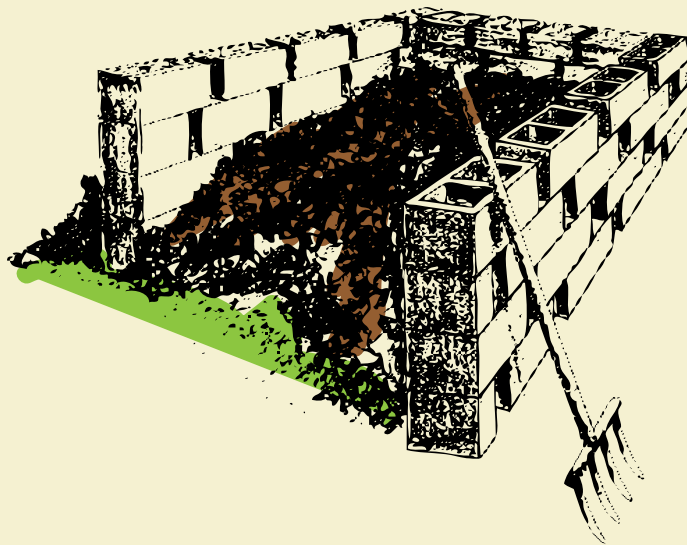
Materijal za kompostiranje nikad ne stavljamo u rupu u tlu jer će zbog nedostatka kisika doći do truljenja i neugodnog mirisa. Pokošenu travu na hrpu stavljamo u vrlo tankom sloju, a prethodno ju ostavimo da se posuši. U protivnom može doći do truljenja.

Organski otpad usitnimo i miješamo, a svaki odloženi sloj možemo posuti vrtnom zemljom ili gotovim kompostom. To će pospješiti proces razgradnje kompostnog materijala.

Kompostnu hrpu započinjemo graditi u trenutku kad imamo dovoljno materijala. Hrpu je preporučljivo složiti odjednom jer se tako osigurava dovoljno visoka temperatura potrebna za pravilni tijek kompostiranja.

Što je raznovrsniji materijal, to će brže teći proces kompostiranja i gotov kompost će biti kvalitetniji.

KOMPOSTIŠTE MOŽEMO UREDITI SAMI ILI MOŽEMO KORISTITI GOTOVE POSUDE - KOMPOSTERE KOJI SE MOGU NABAVITI U VRTNIM CENTRIMA I NA SLIČNIM PRODAJNIM MJESTIMA.

KOMPOSTIRANJE U NEKOLIKO KORAKA

- 1 Sav materijal usitnimo (približno na veličinu palca) kako bi se lakše razgradio.

- 2 U jednakom omjeru pomiješamo biootpad bogat dušikom (brže se razgrađuje i osigurava vlagu) i biootpad bogat ugljikom (sporije se razgrađuje i osigurava prozračnost).

- 3 Materijal stavimo na hrpu - u kompostište koji smo sami uredili, ili u gotovu posudu za kompostiranje - komposter. Na dno hrpe poželjno je staviti sloj granja kako bi se osiguralo prozračivanje. Kompostnu hrpu zaštitimo od prejakog sunca i oborina npr. nadstrešnicom ili slamom. Treba izbjegavati pokrivanje kompostne hrpe plastičnim vrećama ili folijama.

- 4 Hrpu povremeno (bar jednom mjesečno) preokrenemo kako bi osigurali prozračivanje. Pritom hrpu ne smijemo zbijati - zrak je neophodan za rast i razvoj organizama u kompostu, a ujedno sprečava i pojavu neugodnih mirisa.

- 5 Vlažnost kompostne hrpe treba povremeno provjeravati. To ćemo najlakše učiniti ako uzmemo šaku kompostnog materijala i lagano ga stisnemo. Ako iz šake curi tekućina, previše je vode. Ako se u stisnutoj šaci ne osjeća vlažnost, voda nedostaje. Kada materijal u šaci ostane zbijen, vlažnost je primjerena.

- 6 Kada kompost postane rastresit, tamne boje i poprimi specifičan miris „šumske zemlje“, umiješamo ga u zemlju svog vrtnog ili kućnog bilja (otprilike nakon 9 mjeseci).

8. NAJČEŠĆI PROBLEMI KOJI SE JAVLJAJU PRI KOMPOSTIRANJU I KAKO IH RIJEŠITI

MOJA KOMPOSTNA HRPA SMRDI!

Nedostaje kisika ili ima previše dušika. Preokrenite hrpu kako biste omogućili prozračivanje i dodajte suhog materijala da upije vlagu (npr. grančice, suho lišće...)

MOJ BIOTPAD SE NE RAZGRADUJE, NIŠTA SE NE DOGAĐA!

Budite strpljivi. Za proizvodnju zrelog komposta potrebno je i do godinu dana. Za hladnog vremena živi organizimi (npr. bakterije) su manje aktivni.

HRPA JE PRESUHA!

Kompostnu hrpu poprskajte vodom, no pazite da se pretjerate. Prevelika količina vode zatvorit će zračne prolaze te dovesti do ugibanja organizama kojima je potreban zrak, čime ćete usporiti proces kompostiranja.

HRPA JE PREVLAŽNA!

Preokrenite hrpu i dodajte materijal koji će upiti suvišnu vlagu (npr. piljevina, suho lišće...)

MOJA KOMPOSTNA HRPA PRIVLAČI KUKCE !

Kukci imaju važnu ulogu u kompostiranju, no ukoliko se pojačano skupljaju muhe, možda u hrpi ima mesnih otpadaka koje treba izbjegavati. Također preporučljivo je otpatke od voća i povrća prekriti tankim slojem lišća ili zemlje.

9. ZA ONE KOJI ŽELE ZNATI VIŠE

Što se događa unutar kompostne hrpe?

Već dva dana nakon slaganja kompostne hrpe temperatura se podigne na 45 - 50°C, a u narednih godinu dana dostiže vrhunac od 60 - 65°C, te dovodi do uništavanja patogenih organizama i sjemena većine korova. Kasnije temperatura pada, jer bakterije razgrade sve razgradljive tvari. Pojavljuju se drugi mikroorganizmi čijim djelovanjem započinje razgradnja celuloznih i drvenastih materijala.

Nakon dva mjeseca počinje preobrazba preostalih tvari u stabilne i složene humusne spojeve. U tome sudjeluju razni sitni organizmi (stonoge, mravi, pauci, grinje i kišne gliste). Ovaj proces traje nekoliko mjeseci, a nakon toga kompost poprima tamnosmeđu boju. Kišnih glista i drugih organizama sve je manje i pojavljuje se karakterističan miris "šumske zemlje".

Procesi u kompostu traju 6-12 mjeseci. Tako dobivenim humusom možemo gnojiti vrt, voćnjak, vinograd, travnjake ili saditi cvijeće u cvjetne posude.

Kako kompost možemo učiniti kvalitetnijim?

Kako bi kompost učinili kvalitetnijim, u kompostnu hrpu preporuča se dodavanje ljekovitih biljaka, a za to su posebice pogodni:

Kopriva - ima mnogo dobrih svojstava. Zemlja dobivena od koprivinog komposta naročito je pogodna za uzgoj nježnih i osjetljivih kultura, te za uzgoj ruža i jagoda. Kopriva je riznica željeza, dušika, raznih minerala i mikroelemenata.

Stolisnik - pomaže okolnom bilju da stekne otpornost prema bolestima i pojačava njihov miris i okus. Također, obogaćuje zemlju bakrom, a lišće stolisnika ubrzava razgradnju komposta.

Kamilica - pomaže u sprečavanju plijesni na sadnicama i obogaćuje tlo kalcijem.

Maslačak - opskrbljuje biljke bakrom.

Tako pripremljeni humus vrijedno je gnojivo jer potiče tlo da ozdravi, a biljkama daje mnoge hranjive komponente koje su važne za njihov rast.

Kompostirati je jednostavno ako se pridržavate nekoliko osnovnih pravila.

Zapažanjem i praksom sami ćete najbolje uvidjeti što je za Vas najdjelotvornije prilikom kompostiranja.

